

השתלמות עמית-Fellowship בכירורגיה קולורקטלית

א. חשיבות המקצוע

בעיות רפואיות בתחום המעי הגס והחלחולת, הניתנות לפתרון ניתוחי, מרובות וכוללות מחלות דלקתיות, שאתות, סעפת המעי הגס, מחלות מולדות, משפחתיות או גנטיות ומחלות עקב פגיעה תפקודית כמו אי נקיטה ועצירות. כך גם אזור פי הטבעת עם בעיות מסוימות ומורכבות כנצורים, מורסות, סדקים, שליטה על יציאות, זיהומים ויראליים ושאתות.

נושא למוד פתופיזיולוגיה של רצפת האגן, הינו בר חשיבות להבנת דרכי הטיפול, אפשרויות המחקר בסיסי וקליני רבות מאוד. בדיקות תפקוד רצפת האגן והטפול בפתולוגיות שונות מחייב שיתוף פעולה הדוק עם רופאי נשים, גסטרואנטרולוגים ואורולוגים.

בחולים מסוימים נדרשת מיומנות גבוהה לבצוע פעולות ניתוחיות מורכבות והכשרת עמית תאפשר טיפול נכון וטוב.

ב. אוכלוסיית יעד

מומחים בכירורגיה כללית.

קריטריונים

- תעודת מומחה בכירורגיה כללית
- המלצת מנהל מחלקה
- המלצת מנהל ביה"ח
- המלצת חבר בחברה הקולורקטלית
- גיל מועמד לא יעלה על 45 שנה
- עדיפות לעבודה בב"ח ציבורי שאין בו שרות ייחודי בתחום או בקהילה

ג. מטרות

הקניית ידע, יכולת ומיומנות למומחה בכירורגיה כללית בתת-התמחות בכירורגיה קולופרוקטולוגית, יישום קליני ומחקרי לטיפול טוב יותר בחולה (ראה נספח).

1. הכרת אנטומיה, פיזיולוגיה ופתולוגיה של המעי הגס, החלחולת ואזור פי הטבעת
2. הכרת וביצוע טכניקות ניתוחיות
3. רכישת מיומנות בבצוע חזיון מעי גס (Short Colonoscopy)
4. מערכת בקרת איכות הוראה והשתלמות

ד. משך השתלמות עמית

משך ההשתלמות-עמית, שנה.
12 חודשים בהדרכת מנתח קולורקטלי, בארבע יחידות קולורקטליות שונות בארץ תוך שילוב פעילות יעודית (סונר אנלי, מנומטריות, דפוגרפיות, סיגמואידוסקופיות וכו) בהדרכת גסטרואנטרולוג.

ה. מקורות מימון

- 1) מלגה ע"י החברה לכירורגיה קולורקטלית. סכום המלגה יקבע ע"י ועדת ההשתלמות.
- 2) מימון עצמי /מחלקת האם

ו. אחריות

ועדת השתלמות כוללת יו"ר ועדת ההשתלמות + 2 חברי ועד :

- יו"ר החברה הקולורקטלית
- יו"ר ועדה מדעית של החברה הקולורקטלית

אחריות להשתלמות-עמית בידי ועדת השתלמות של החברה הישראלית לכירורגיה של הקולון והרקטום וכוללת אחריות לגבי מקום ההשתלמות (סבב), קיום תוכנית ההשתלמות, תאום עם האחראי הצמוד למשתלם והערכה עם סיומה.

ז. תעודה

מועצה מדעית – ההסתדרות רפואית בישראל.

קריטריונים לקבלת תעודה :

- דיון על מקרים קולורקטליים
- הצגת עבודת מחקר רב מרכזית, שהיא תנאי בל יעבור לגישת המשתלם לדיון על מקרים וזאת לא יאוחר משנה לאחר תום ההשתלמות.
- מכתבי המלצה ממנהלי המחלקה ו/או ממונה מקצועי (כירורגיה וגסטרואנטרולוגיה)

עבודת מחקר

העבודה תהיה רב מרכזית, ותכלול לפחות שלושה מרכזים. הצעת עבודה יש להגיש ליו"ר ועדת ההשתלמות לאישור. את העבודה עצמה יש להגיש לא יאוחר משנה מתום ההשתלמות. הגשת העבודה מקנה למשתלם את הזכות לגשת לדיון על מקרים ולקבל תעודה.

דיון מקרים :

באחריות ועדת השתלמות למנות, לקראת הדיון , 3 מנתחים קולורקטלים בכירים אשר ינהלו את השיחה.

כישלון :

אי יכולת של המשתלם לדיון מקרה במועד א' מאפשר מועד ב' בפרק זמן של חצי שנה.

ח. אחריות המשתלם

1. אחריות קלינית:

- טיפול בחולה עם בעיה קולו-אנו רקטלית
- הכנת החולה לניתוח
- השתתפות בנייתוחים
- מעקב בתר-ניתוחי
- במסגרת ההשתלמות ישתתף המשתלם בביקורי בוקר וערב בשיתוף מנתח קולורקטלי, יזמין בדיקות ויחליט החלטות לגבי חולים בבעיה קולורקטלית
- מתן ייעוצים לחולים עם בעיה קולורקטלית המאושפזים במחלקות השונות וכן ייעוץ בחדר מיון לחולים עם בעיה חריפה
- טיפול ומעקב אחר חולים במרפאות חוץ
- השתתפות בנייתוחים בהדרכת מנתח קולורקטלי וביצוע פעולות ניתוחיות במסגרת אמבולטורית (נספח ג')
- המשתלם יעבוד צמוד ובהדרכת אחות "סטומה" ללמוד נושא טיפול בפיוס המעי
- השתתפות בישיבות משותפות לרופאי המכון הגסטרואנטרולוגי והמחלקה הכירורגית, הצגת מקרים לדיון והשתתפות בקבלת החלטות, פגישות רופאי המכון האונקולוגי והמחלקה הכירורגית ופגישות רופאי המכון הפתולוגי והמחלקה הכירורגית וכן ישיבות רנטגן.

2. אחריות ללימוד:

- המשתלם ילמד וייעדכן בחסות והדרכת המנתח הקולורקטלי במחלקה הכירורגית וגסטרואנטרולוג במכון הגסטרואנטרולוגי בעת שהותו בו לפי תוכנית שיבנה המנחה מהמחלקה הכירורגית.
- ההדרכה תכלול את כל מרכיבי הטפול בחולה עם בעיה קולורקטלית, הצגת מקרים לדיון, הצגה בכנס מקצועי, ביצוע מחקרים וכתובת מאמרים
- אמצעי עזר: ספרות מקצועית, מצגות לימודיות, סרטי וידאו וסימולטורים

3. אחריות מחקרית:

- חלק בלתי נפרד מהשתלמות-עמית בנייתוחי קולורקטום הינו המחקר הקליני. סקירה רטרופקטיבית ועבודות פרוספקטיביות הינן אפשרויות. שלוב מחלקות שונות ברחבי הארץ במסגרת המחקר יביא להפריה הדדית ולתוצאות משמעותיות יותר.
- המשתלם יפרסם לפחות מאמר אחד כמחבר ראשון, עבודה אשר תוצג בכנס קולורקטלי ארצי. טיוטה סופית של העבודה תוגש כחלק מדרישות לקבלת האשור להשתלמות-עמית בקולורקטום.

5. אחריות כלפי החברה הקולורקטלית:

- החברה מצפה ודורשת שכל משתלם ישלם דמי חבר שנתיים כחוק, ישתלב בפעילות הועד של החברה במהלך ההשתלמות, יציג בימי עיון וכנסים של החברה ויהווה חלק פעיל ותורם לחברה הקולורקטלית גם ובעיקר לאחר שסיים את ההשתלמות.

אחריות המשתלם כלפי המחלקה המארחת

1. ביצוע קבלות ושחרורים לחולים הקולורקטליים והכנתם לניתוח.
2. בדיקת חולים קולורקטליים במרפאה פרוקטולוגית וכירורגית
3. במידת הצורך-עזרה בכוננויות (לא יותר משתיים בחודש)
4. עזרה והדרכת מתמחים, סטודנטים בכל הקשור לחולים הקולורקטליים ופעולות קולורקטליות.

אחריות המחלקה המארכת כלפי המשתלם

1. לאפשר לעמית לבצע או להשתתף כשני בכל הניתוחים הקולורקטליים או ברובם במהלך תקופת ההשתלמות במחלקה.
2. לאפשר לעמית השתתפות פעילה במרפאה קולורקטלית
3. להימנע מלהטיל עליו פעילות מחלקתית שוטפת שאינה קולורקטלית-יש לזכור שמדובר ברופא שהוא מומחה בכירורגיה כללית ומשתלם בנושא ספציפי.
4. בשנה בה המחלקה מארכת עמית-יוכלו הטיטור והמתמחים של אותה מחלקה להשתתף בכנס הקולורקטלי השנתי ללא תשלום.

4. פנקס השתלמות:

עם תחילת ההשתלמות יועבר למשלם, ע"י החברה הקולורקטלית, פנקס השתלמות. באחריות המשתלם לדאוג למלא את הפנקס במהלך שהותו במחלקות, ולהעבירו בסיום ההשתלמות

ט. אנדוסקופיה

לאור העומס הניכר במכונים לגסטרואנטרולוגיה, הנטייה ברחבי העולם והשימוש הגובר לחזיון מעי גס בבדיקות סקר לגלוי מוקדם של סרטן מעי גס, ילמד ויבצע המשתלם חזיון מעי גס (Short Colonoscopy).

הלימוד ורכישת המיומנות יתבצעו בעת שהות המשתלם במכון הגסטרואנטרולוגי.

י. מעבדה לפיזיולוגיה ופתולוגיה

טכניקות ביצוע מנומטריה אנלית, TRUS, EMG, PNTML, דפקוגרפיה, בדיקת זמן מעבר וביופידיבק (אי שליטה ועצירות) ילמדו במהלך שנת ההשתלמות.

נספח

30	Colorectal Resections
10	Stoma
5	Rectal Prolapse
5	Sphincter Repair
20	Hemorrhoids & Fissure
10	Fistula – Ani
20	Rubber Band ligation
10	Short / Long Colonoscopy
20	Laparoscopic Colectomy

המתמחה ישתתף ויבצע, במידת האפשר, גם ניתוחי TEM, Pouch.